

Forslag

til

Lov om midlertidig ændring af dyrtidsregulering af arbejdsvederlag m. v.

Fremsat den 3. december 1974 af *arbejdsministeren*.

§ 1. Hvor der er aftalt eller fastsat regulering af arbejdsvederlag m. v. på grundlag af det reguleringspristal, der beregnes i henhold til lov nr. 83 af 16. marts 1963 om beregning af et reguleringspristal med senere ændringer, sker der ingen regulering på grundlag af det for januar 1975 beregnede reguleringspristal.

§ 2. Hvor der er aftalt eller fastsat regulering af arbejdsvederlag m. v. på grundlag af de for april, juli og oktober 1975 beregnede reguleringspristal, beregnes denne på grundlag af det reguleringspristal, der har januar 1975 = 100.

§ 3. Passerer de i § 2 nævnte reguleringspristal de i overenskomster eller aftaler m. v. fastsatte grænser for regulering, sker der dog først regulering på grundlag af disse pristal, såfremt dette vedtages ved lov. Lovforslag om, hvorvidt og på hvilken måde dyrtidsreguleringen skal komme lønmodtagerne til gode, fremsættes af regeringen efter forhandling med arbejdsmarkedets parter. Beregningen af dyrtidsreguleringens størrelse sker i øvrigt efter reglerne i §§ 4-7.

§ 4. Hvis regulering skal finde sted, sker det for hver fulde 3 points udsving i reguleringspristallet og med ensartede ørebeløb pr. time for personer over 18. år, henholdsvis det halve ørebeløb pr. time for personer under 18 år.

§ 5. For arbejdsvederlag, hvor dyrtidsreguleringen indregnes i akkorderne eller omregnes til procenttillæg, indregnes eller om-

regnes de i § 4 omhandlede ørebeløb således at værdien af denne indregning eller omregning svarer til de samme ørebeløb pr. time.

§ 6. Er arbejdsvederlaget ikke fastsat på grundlag af en bestemt arbejdstid, og er det ikke omfattet af § 5, men danner grundlag for indbetaling af fuldt bidrag til ATP, sker regulering med et beløb svarende til en arbejdstid på 40 timer pr. uge.

Stk. 2. Såfremt de i stk. 1. nævnte vederlag alene danner grundlag for indbetaling af halvt bidrag til ATP, sker regulering med et beløb svarende til en arbejdstid på 25 timer pr. uge.

Stk. 3. Såfremt de i stk. 1 nævnte vederlag ikke danner grundlag for indbetaling af bidrag til ATP, reguleres de ikke.

§ 7. Hvor derved fastsættelsen af et arbejdsvederlag for en arbejdspræstation pr. time forudsættes anvendt et nærmere angivet antal timer til forberedelse, transport el. lign., sker regulering, hvor andet ikke er fastsat eller aftalt, på grundlag af det samlede antal timer.

§ 8. Spørgsmål om overtrædelse og fortolkning af de ved denne lov ændrede overenskomster og aftaler afgøres efter de sædvanlige regler for det pågældende overenskomst- eller aftaleområde.

§ 9. De i § 3, § 4, § 5, § 6, stk. 1 og 2, § 7 og § 8 anførte bestemmelser finder tilsvarende anvendelse, hvor regulering af arbejdsveder-

lag sker på grundlag af reguleringspristallet for Grønland, der beregnes i henhold til lov nr. 4 af 9. juni 1971 om tjenestemandslønninger m. v. og klassificering af statens tjenestemandstillinger i Grønland, § 7, idet dog fastsættelsen af et ørebeløb efter § 4 sker under hensyntagen til de særlige grønlandske forhold.

Stk. 2. Såfremt vederlag af den i § 6 nævnte art, der reguleres efter det grønlandske reguleringspristal, ikke danner grundlag for indbetaling af bidrag til ATP, kan ministeren for Grønland bestemme, om regulering skal finde sted og grundlaget herfor.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Lovforslaget skal ses i nøje sammenhæng med de samtidigt fremsatte forslag til lov om en godtgørelse for dyrtiden, forslag til lov om forlængelse af kollektive overenskomster, aftaler m. v., forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal og forslag til love om avancestop m. v. og udbyttebegrænsning. Lovforslaget omfatter ikke blot dyrtidsregulering i henhold til kollektive overenskomster, aftaler m. v. — såvel i den offentlige sektor som på det private arbejdsmarked — men også individuelle aftaler.

Lovforslaget falder i to dele. For det første en bestemmelse om, at den dyrtidsregulering, der måtte blive en følge af reguleringspristallet for januar 1975, skal bortfalde. Denne bestemmelse modsvares af det samtidige forslag om, at lønmodtagerne af statskassen skal have udbetalt en skattefri godtgørelse på 100 kr. om måneden indtil 1. januar 1976. Det er regeringens mål hermed at undgå omkostningsstigninger i erhvervslivet med yderligere svækkelse af konkurrenceevnen til følge.

For det andet indeholder lovforslaget bestemmelser om, at de følgende 3 reguleringspristal i 1975 ikke automatisk skal udløse dyrtidsreguleringer, men derimod et regeringsinitiativ til forhandling med parterne på arbejdsmarkedet og til fremsættelse af lovforslag om, hvilke konsekvenser der bør drages af de således konstaterede prisstigninger.

Der vil herved blive lejlighed til for såvel arbejdsmarkedets organisationer som regering og folketing nærmere at vurdere ikke blot prisstigningernes omfang og årsager, men også hvorvidt og på hvilken måde en eventuel dyrtidsregulering kan komme lønmodtagerne til gode uden ødelæggende virkninger for konkurrenceevne og beskæftigelse.

Regeringen har fundet det rigtigt allerede i nærværende lovforslag i §§ 4-7 at tilkendegive nogle principielle retningslinier for en sådan dyrtidsregulering. Ved udformningen heraf har man støttet sig på de

redegørelser, der er indeholdt i betænkningen om dyrtidsregulering, der er offentliggjort i oktober i år.

Hovedsigtet med disse retningslinier har været at tilvejebringe ensartethed i dyrtidsreguleringen for samtlige lønmodtagergrupper, uafhængigt af ansættelsesforhold og aflønningsform.

Gennemførelsen af en sådan ensartet dyrtidsregulering har igennem en årrække været et krav fra mange forskellige sider. Regeringen finder, at gennemførelsen af nævnte lovforslag vil være et skridt i denne retning.

I den nuværende situation, hvor alle må indstille sig på tilbageholdenhed og uændrede realindkomster, ville det være særligt urimeligt, hvis enkelte grupper kunne fortsætte med reguleringsordninger, der automatisk øger lønforskellene. Her tænkes først og fremmest på den procentvise dyrtidsregulering, men også andre dyrtidsreguleringsordninger har denne virkning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Forslaget indebærer, at der ikke skal dyrtidsreguleres på grundlag af reguleringspristallet for januar 1975. Det gælder såvel dyrtidsregulering efter kollektive overenskomster og aftaler m. v. som efter individuelle aftaler og såvel i den offentlige sektor som på det private arbejdsmarked. Ud over egentlige arbejdsvederlag omfatter ændringerne også sådanne ydelser som repræsentationstillæg og lign., f. eks. til ministre og medlemmer af folketinget.

Endvidere gælder ændringerne dyrtidsregulering af tjenestemandspensioner i staten, folkeskolen, folkekirken og folketinget samt pensioner, der er omfattet af de statsgaranterede pensionsordninger. For alle disse grupper af pensioner er det i § 27, stk. 1, i tjenestemandspensionsloven af 18. juni 1969 bestemt, at de dyrtidsreguleres på samme måde som

tjenestemandslønninger, der som arbejdsvederlag umiddelbart er omfattet af forslaget.

Lovforslaget har ikke nogen udløbstid og det betyder, at dyrtidsportionerne ikke „lever op“ igen på et senere tidspunkt.

Til § 2.

Det foreslås, at den dyrtidsregulering, der måtte blive en følge af reguleringspristallene for april, juli og oktober 1975, skal ske på grundlag af det reguleringspristal, der har januar 1975 = 100, jfr. det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af lov om beregning af et reguleringspristal.

Til § 3.

Bestemmelsen indeholder forslagets halvautomatiske element, hvorefter folketetinget på grundlag af et af regeringer — efter forhandling med arbejdsmarkedets parter — fremsat lovforslag skal have lejlighed til at tage stilling til, hvorvidt og på hvilken måde dyrtidsportionerne skal komme lønmodtagerne til gode. Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger.

Det er forudsat, at forslaget i dets helhed i princippet skal bringes til anvendelse på statstjenestemandspensioner m. v. Tillem্পningen af reglen i § 4 på pensionerne forudsætter imidlertid en nærmere undersøgelse, herunder af spørgsmålet om lovgrundlaget.

Til § 4.

Bestemmelsen indeholder to regler.

Såfremt det efter § 3 bestemmes, at der skal finde dyrtidsregulering sted, skal det for *alle* lønmodtagere ske ved fulde 3 points udsving i reguleringspristallet. Det betyder en ændring for f. eks. lønmodtagere, der i øjeblikket får dyrtidsregulering ved 2 points udsving i reguleringspristallet.

For det andet fastsætter bestemmelsen ensartede dyrtidsportioner for alle lønmodtagere, dog således — som det er fastsat i mæglingforslaget fra 1973 — at dyrtidsreguleringen for lønmodtagere under 18 år skal være halvt så stor som for lønmodtagere over 18 år. Dette indebærer f. eks., at lønmodtagere, der i dag får dyrtidsregulering som en procentdel af lønnen, skal have regulering med ensartede ørebølb.

Til § 5.

Udgangspunktet for beregning af dyrtidsregulering på akkordlønsmrådet er et ørebølb pr. time, som indregnes i akkorderne eller omregnes til et procenttillæg. Det foreslås, at denne ind- eller omregning sker på en sådan måde, at de akkordlønnede får en dyrtidsregulering svarende til den øre-regulering, der fastsættes efter § 4.

Til § 6.

I tilfælde, hvor arbejdstiden ikke er fastsat, kan der ikke ske dyrtidsregulering med et fast beløb pr. arbejdstime, medmindre en arbejdstid på anden måde kan beregnes. Problemet forekommer bl. a. for provisionslønnede, honorarlønnede og for visse tjenestemænds vedkommende.

Det foreslås derfor, at arbejdstiden beregnes ved, at man anvender indbetaling af bidrag til ATP som et let administrerbart kriterium. På denne måde kan man opdele de pågældende lønmodtagere i 3 grupper alt efter, om der indbetales fuldt bidrag til ATP, halvt bidrag til ATP eller intet bidrag til ATP.

Den gruppe, for hvilken der indbetales fuldt ATP-bidrag, er forudsætningsvis på fuld arbejdstid, hvorfor det foreslås, at dyrtidsregulering for denne gruppes vedkommende skal ske på grundlag af 40 timer pr. uge.

Den gruppe, for hvilken der indbetales halvt ATP-bidrag, er forudsætningsvis på godt og vel halv arbejdstid, hvorfor det foreslås, at dyrtidsregulering for den gruppes vedkommende skal ske på grundlag af 25 timer pr. uge.

Den gruppe, for hvilken der slet ikke indbetales ATP-bidrag er forudsætningsvis på en meget lav arbejdstid, hvorfor det foreslås, at der ikke skal ske dyrtidsregulering for denne gruppes vedkommende.

Til § 7.

For grupper, hvis arbejdstid er sammensat dels af en egentlig arbejdstid og dels af et antal timer, der er en forudsætning for arbejdspræstationen, f. eks. forberedelsestid, trænsporttid m. v., kan der opstå problemer ved overgangen fra procentregulering til øre-regulering. Kendes det antal timer, der er en forudsætning for præstationen, foreslås det i § 7, at der også sker dyrtidsregulering for disse timer, medmindre andet er fastsat eller aftalt. Er den „forudsatte“ tid af ubestemt omfang, kan den ikke lægges til grund ved reguleringen.

Til § 8.

Forslaget griber som nævnt ind i regler fastsat i kollektive overenskomster og aftaler m. v. og i individuelle aftaler. Sammenholdes lovforslaget med det samtidige lovforslag om forlængelse af kollektive overenskomster m. v., bliver nærværende forslags regelsæt dermed en bestanddel af de gældende overenskomster m. v. Det foreslås derfor, at tvister vedrørende de efter forslaget ændrede overenskomster m. v. skal afgøres efter samme procedure som tvister vedrørende de oprindelige overenskomster m. v. Derved opnås, at tvisterne afgøres af de organer, der må

forudsættes at have den største sagkundskab på området.

Det vil i praksis for så vidt angår de kollektive overenskomster sige, at sager om overtrædelse af den forlængede overenskomst indbringes for arbejdsretten, jfr. arbejdsretslovens § 9, og at fortolknings-spørgsmål afgøres ved mægling eller faglig voldgift efter de for det pågældende område herom fastsatte bestemmelser.

Spørgsmål om overtrædelse og fortolkning af indgåede aftaler på statstjenestemandsområdet indbringes for voldgift efter reglerne i kapital 12 i lov om tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken.

Tilsvarende regler gælder på det kommunale område. For så vidt angår individuelle aftaler skal tvister afgøres af de almindelige domstole, medmindre andet er fastsat.

Til § 9.

Ved forslaget sættes lovens bestemmelser kun delvis i kraft for det grønlandske arbejdsmarked; idet bestemmelsen i § 1 om bortfald af dyrtidsregulering på grundlag af reguleringspristallet for januar 1975 ikke foreslås gennemført i Grønland.

Bestemmelsen i *stk. 2* er nødvendig, fordi ATP-ordningen kun gælder begrænsede grupper i Grønland.